

Szabadka

Bácskai Napió
 Politikai napilap
 Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadó-hivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut. 29.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	14.00
három évre	7.20
negyed évre	3.60
egy hónapra	1.20
Vidékire postán küldve	
egész évre	17.00
három évre	8.70
negyed évre	4.35
egy hónapra	1.45

Béketemplom Palicson.

Az elesett szabadkai hősök emlékének nem szabad nyomtalanul eltűnnie a történelemben. Minden község az országban, minden kis falu készített márványtáblát és azon megörökíti hőseinek a nevét. Szabadkának természetesen nem szabad elmaradnia e tekintetben és okvetlenül elpusztíthatatlan kőbe, ércbe, vagy márványba kell vésetnie azoknak halhatatlan nevét, akik ebben a rémes világegésben vérüket, életüket adták oda a hazáért.

Legalkalmasabb helynek gondolnók mi ezeknek az emléktábláknak az elhelyezésére a Palicson építendő béketemplomot. Ez a templom lenne egyszersmind a legszebb emlék a hősöknek, mert itt állandóan imádkoznának is értük és itt a legáhitatosabban tud az utókor visszaemlékezni, akik hosszú időn keresztül testükkel álltak őrt a haza védelmében.

Ne mutatkozzunk hálátlanoknak hőseink emlékeiránt; építsük föl a palicsi béketemplomot, amelyre már több mint százezer korona van együtt. Ha Szabadka lelkes közönsége segít a gyűjtésben, hamarosan össze lehetne hozni azt az összeget, amelyből Palicson föl lehetne építeni az amugy is nagyon szükséges templomot. — A kis palicsi kápolna csak pár személy befogadására képes és istentisztelet idején még kint a kocsit közepén is igen sokan állanak olyanok, akik nem férnek be a templomba.

A templomépítés céljaira egyébként a szabadkai kongregációk is nagyszabású ünnepi előadásokat rendeznek december 8-án, a szeplőtelen fogantatás napján és 9-én, vasárnap.

Ennek az ünnepélynek egész jövedelme a Palicson építendő Béketemplom alapját fogja gyarapítani. Ezzel kapcsolatban gyűjtést is engedélyezett a városi hatóság

célra. Adja oda mindenki fölösleges filléreit és koronáit! Szegbre, nemesebbre nem adhatja, mint éppen azok em-

lékének a megörökítésére, akik életükkel védik meg az ő vagyonát, pénzét és kincseit, életét.

Az angolok már nem vállalják a felelősséget.

Pétervár, dec. 3. A Reuter-ügynökség jelenti: Buchanan angol nagykövet a következő nyilatkozatot tette közzé: Trocki jegyzékét, mely fegyverszünetet indítványoz, az angol nagykövetségnek tizenkilenc órával később nyújtották át, miután a főparancsnok a főhadiszálláson parancsot kapott a tárgyalások azonnali megkezdésére. — A szövetségesek ennél fogva befejezett tény előtt látják magukat, miután nem vonták be őket a tanácskozásokba. — Egyébként a nagykövetségnek lehetetlenség oly jegyzékre válaszolnia, melyet saját kormánya által el nem ismert kormány intézett hozzá.

Az orosz főhadiszállás a bolsevikiek kezében van.

Budapest, dec. 3. A sajtóhadiszállásról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Külföldről ma érkezett jelentések szerint az orosz hadsereg főhadiszállása a bolsevikiek kezében van. Duchonin tábornok kivételével az árutánt a katonai missió tagjaival elmenekült.

Félmilliárdnyi arany a bolsevikiek kezében.

Stockholm, dec. 3. A bolsevikiek a moszkvai állambankból félmilliárdnyi aranyat kivettek.

A szövetségesek vezérkari konferenciája megkezdődött.

Páris, december 2. A Havas-ügynökség jelenti: A szövetségesek vezérkari konferenciája ma reggel Versaillesban megkezdődött.

Egy tábornokot elcsaptak, egyet kineveztek.

Rotterdam, dec. 3. Szeserbanov tábornokot Krilenko javaslatára generalisszimussá nevezték ki, Boldirov tábornokot pedig állásából elcsapták. Szeserbanov kinevezése — hír szerint — idegen nagykövetségek akciójának következménye.

Krilenkot nem ismerik el főparancsnoknak.

Stockholm, december 3. Az általános hadsereg bizottság, amely valamennyi hadseregbizottság képviselőiből áll, Krilenko zászlóst nem ismerik el főparancsnoknak. — Kéilenko közölte a kormányával, hogy Pakov egész helyőrsége a kormány mellé állott. — Dünaburgban az ötödik és tizenkilencedik hadseregek küldöttségét fogadta, mely helyesli a fegyverszünetet.

Hadik a király előtt.

Bécs, dec. 3. A király gróf Hadik minisztert kihallgatáson fogadta.

Meghíusult angol támadások.

Berlin, dec. 3. A Wolff-ügynökség esti jelentése: — Paschendaolonál angol helyi támadások meghíusultak.

Vasuti szerencsétlenség Szeged és Budapest között.

Budapest, december 3. Szombat délután a Szegedről Budapestre elindult 716-os személyvonat beleszaladt egy tehervonatba. Az utasok között pánik tört ki. Két katonatiszt és egy urinó meghaltak. Hatan súlyosan megsebesültek. A személyvonat három kocsija teljesen összelapult.

Buchman Péter-várott marad.

Pétervár, december 3. A Reuter-ügynökség jelenti: Azon hír, mely szerint Buchanan angol nagykövet, mint ha Pétervárat elhagyta volna vagy szándékozik elhagyni, valótlan.

Kornilov fogságban —

Kerenszkinek nyoma tűnt.

Pétervár, december 3. Bychov parancsnoka, Erhardt ezredes jelenti a bolsevikieknek, hogy Kornilov továbbra is fogságban marad. — Kerenszkit nem találják, valószínűleg Finnországban rejtőzik.

Trocki kísérletei meghíusultak.

Stockholm, decemb. 3. Trocki minden kísérlete hogy az árutánt diplomatákkal érintkezésbe léphessen, meghíusult.

Az új szabadkai színház építési ügye.

A színház kapunyitása előtt, mióta a városi színház leégett, az egész város közönsége osztatlan érdeklődéssel tárgyalja az új színház építésének ügyét. Ez a kérdés azonban az illetékes körök figyelmét ezideig nem kötötte le kellő komolysággal. Az anyagi kérdés, mely a színház építésének kérdésével kapcsolatosan felmerül, eleve visszariasztja az illetékes tényezőket attól, hogy a színház-építés lehetőségét a háború alatt a megvalósulás felé láthassuk haladni.

Mégis jólesik hallanunk a színházügyi bizottsághoz egyik igen közelálló férfitől, hogy ezidén már komolyabban foglalkoztatja az illetékeseket a kérdés. Belátván azt, hogy kulturális életünk rendkívül megsínyli a színház hiányát, az illetékesek alkalmat kerestek arra, hogy pénzforrást találjanak a színház felépítésével járó kiadások fedezésére.

Pénzforrást azonban igen nehezen lehet találni és tudomásunk szerint komolyabb forrásra nem is bukkantak. — A *Délvidék* szívével a város kulturális haladását készséggel siet az illetékesek támogatására és azzal a mindenestre megszívlelendő ajánlattal áll elő, hogy — tekintettel a kultúrára — szedjen a város jegypótdíjat elsősorban a hasonló célokot szolgáló mozikkal. Más városokban is szednek jegypótdíjakat: így például Aradon 10 százalékos jegypótdíj van, Győrött pedig éppen most indult meg hasonló akció új színház felépítése érdekében.

Azt hisszük, a mozik — a kulturális haladás érdekében tartoznak ezzel a színháznak.

Eltörte a vonat a lábát.

Szilberek és Veprőd között *Gross Salamonné* 12 éves kis fia, aki a két község között a Lelbach Oszkár-féle tanyán át közlekedő léonvat vezetőként volt alkalmazva, oly szerencsétlenül került a vagon kerekére alá, hogy egyik lábát a kerek azonnal levágták.

A 12 éves kis fiu napi 5 korona keresményét esténként szorgalmasan adta anyjának, akit a szerencsétlenség most kétszeresen súlyosan érint. A kis fiu azon a szerencsétlen napon is szorgalmasan végezte dolgát. Már kora reggeltől vezette a vagonok elé befogott lovakat. Dél tájban azonban utolérte végzete. Egy kiálló kőben elbotlott és a cukorrépával megvakított vagon kerekére lábát eltörték.

Lelbach Oszkár földbirtokos intézkedésére a szerencsétlenül járt gyereket azonnal kocsira tették és Szilberek községbe szállították. — Csupán *Szauer Károly* dr. lelkiismeretes kezelésének tudható be, hogy a gyerek életben maradt.

Bácskai utasok figyelmébe.

A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasúti hírlap-árusítóinál.

A választójogi blokk megalakulása Zomborban.

— Hárompontos kirohanás a főpapság ellen. —

(Saját tudósításunk.) Tegnap, vasárnap délelőtt 11 órakor tartották meg Zomborban a Függetlenségi Kör helyiségében a választójogi blokk alakuló ülését.

A gyűlésen, amely nagyon népes volt s amely a zomboriaknak a választójogért, a tiszta választásokért való lelkesedését igen szépen bebizonyította, elnökök megválasztották *Prokopy Imrét*: alelnökök lettek: *Sághy Péter*, *Mérő Ignác*, *Gyöngyössi Dezső* és *Pataj Sándor* dr. Titkárok: *Lombos Alfréd* és *Guth Ottó*; pénztáros *Stolisics Márton*; ellenőr *Horváth Dezső*. Választmányi tagok: *Czettl Dezső*, *Donoszlevics Vilmos*, *Duchon János*, *Ferenc N.*, *Gombos Ignác*, *Hajosevich András*, *Kabos Márton*, *Kandler József*, *Kanyó Béla*, *Lombos Albert*, *Mayer Nándor* dr., *Mátray Zsigmond*, *Novákovics Izidor*, *Hetényi József*, *Statalics Zsigmond*, *Schubert Arnold*, *Spitzer Sándor*, *Szántó Károly*, *Bücker*

Ferenc, *Schneider János*, *Szenes József*, *Thun Adolf*, *Zsulyevich Ernő*, *Józich József*, dr. *Kabos Mártonné* és *Láng Gyuláné*.

A gyűlésen felszólaltak *Prokopy Imre* dr., *Gyöngyössi Dezső* és *Józich József*.

Spitzer Sándor zombori kereskedő egy erősen hárompontos, azaz szabadkőműves beszédben nekiment a főpapságnak, a földbirtokos osztálynak és a főuri osztálynak, mert ezek — öszerinte — nagyon nagy ellenségei a választójogi akciónak.

Szavait azonban a kellő értékűre szállította le *Józich József*, aki rögtön szót emelt és tiltakozott a főpapság meggyanúsítása ellen és nyomatékosan csak arra mutatott rá, hogy például *Prohászka Ottokár* püspök nyíltan és kifejtetten az akció mellett áll.

Ezzel aztán a gyűlés a legnagyobb rendben véget is ért.

Rendelet a gyümölcspálinka főzésről.

Az érdekelt termelők részéről mindgyakrabban felmerült az a panasz, hogy a központi szeszfőződékek vállalkozói azon anyagokat (szilvát, szőlőtörkölyt és borseprűt) melyek feldolgozására a központi szeszfőződékek létesültek, nem képesek átvenni, illetve feldolgozni, mert a központi főződé felállításához vagy még egyáltalán nem fogtak hozzá, vagy pedig annak berendezése még egészen kezdetleges állapotban van és így az említett nyersanyagok szesztermelésre való felhasználás nélkül megsemmisülnek. Továbbá az érdekelt termelők még azt is panaszkodják, hogy a felforgó szállítási nehézségek miatt nem képesek a nyersanyagokat a központi szeszfőződébe beszállítani, mely nehézséget még fokozza az a tény, hogy sok esetben a központi szeszfőződé a termelő helytől távol fekszik.

Ezzel szemben a központi szeszfőződé vállalkozói köréből gyakori az a panasz, hogy a termelők a kérdéses anyagokat vonakodnak átadni még akkor is, ha azok átvétele végett a vállalkozók magában a termelő községben megjelennek.

Mintthogy főként a szesztermelésre felhasználható nyersanyagoknak e célra való fordítása elsőrendű közgazdasági érdek és ez okból ez anyagok feldolgozását feltétlenül lehetővé kell tenni, e cél elérése és az említett ellentétes panaszok, illetve az ezek tárgyát képező baj lehető megszüntetése végett a következőt rendeli most el *Wekerle Sándor*, mint pénzügyminiszter:

1. A központi szeszfőződé vállalkozóit arra kötelezi, hogy azokat a nyersanyagokat, melyek feldolgozására a központi szeszfőződé létesült, a termelőktől minden egyes községben a község belterületén a központi szeszfőződé vállalkozója által kijelölendő helyen vegyék át. Az átvételnek legkésőbb 1917. évi december 25-ig kell megtörténni.

Az utalányozás szerinti kifőzés a termelőknek csak az esetben engedhető meg, ha hitelt érdemlően beigazolást nyert, hogy a központi

szeszfőződé vállalkozója említett kötelezettségének nem akart, vagy nem tudott eleget tenni.

2. A központi szeszfőződé vállalkozói, amennyiben a központi szeszfőződé kerületéhez több község tartozik, a pénzügyigazgatóság által írásban bejelenteni kötelesek, hogy az egyes községekben a nyersanyagokat a fent megállapított határidőn belül mely napon és a község belterületének mely helyén szándékoznak átvenni.

A szőlő- és boróka törköly zár alá helyezése nem képez akadályt arra hogy a szőlőtörköly pálinkafőzésre fordíttassék, sőt ellenkezően a rendelet célzatának megfelel a törkölynek szesztermelésre való felhasználása. A pálinkafőzésen kívül azonban a zár alá vett törkölyt más célra felhasználni vagy eldobni, megsemmisíteni nem szabad és e tilalom megszegése büntetendő cselekményt képez.

— 20-ig nem lehet csomagot küldeni orosz fogságba. A szabadkai 1. sz. m. kir. posta-, távirad- és távbeszélő hivatali értesíti a közönséget, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter egyik rendelete szerint, mivel a német közvetítőszolgálat ideiglenesen szünetel, Oroszországba és Romániába hadifogolycsomagot csak folyó hó 20-tól kezdve lehet feladni, vagyis csomagok felvétele f. hó 1-től 20-ig szünetel.

HUSZÁR KÁROLY és GOTH ANNAVAL

A TRYTON.

Fürdőhelykaland 4 felvonásban.

HENNY PORTEN

legújabb ragyogó alakítása

A királynő szerelmes levele.

Vidám udvari történet 3 felv.-ban. Hétfőn, kedden és szerdán lesz a

Lifka moziban

Kezdete d. u. 5 és este 8 órakor.

Harc a veszett kutyával.

Szombaton déli 12 óra tájban *Veprőd* községben, amint *Krámer Flórián* a község egyik tanítója hazafelé igyekezett, a tanítót lakása közelében egy veszett kutya megtámadta. A kezében levő sétabottal sikerült a veszett állat két támadását visszavernie és a kutyát egy árokba a hid alá szorította. Gyorsan ezután lakására sietett és egy vadászfegyverrel tért vissza. Néhány lövést tett a kutyára, de a golyók célt tévesztettek.

A lövöldözésre a környékből a nép mindenünnen összetódult és a kutyák is csaholva futottak a helyszínére. A veszett állat erre megtámadta a rárontó kutyákat és közülök többet megmárt. Az összeverődött asszony és gyerekek nagy lármát csapott és csak a véletlennek köszönhető, hogy a kutya a nép közül senkit sem märt meg.

A tanító látván a veszélyt, mely a meggondolatlanul összeverődött tömeget fenyegette, most kétszeres igyekezettel üldözte a kutyát, mely egyik ház udvarára menekült, ahol azonban épp az utolsó pillanatban, amikor a tanítóra rontott, sikerült leteríteni a vérengző állatot.

Az eset után *Michler Boldizsár*, a község jegyzője azonnal elrendelte az elzárlatot és intézkedett aziránt, hogy a veszett kutya által összemárt kutyákat is összefogdossák.

Van tüzfája

Szabadkának.

— Felhívás a szabadkai fakereskedőkhöz. —

Nagyon panaszkodnak a szabadkai fakereskedő cégek, hogy nem kapnak sehogya fát és nem tudják kielégíteni a közönséget. A *Délvidék* szerkesztőségének most módjában van segíteni ezen a bajon. Egy bácsi ugyanis (nem áruljuk el a nevét egyelőre) ma válaszos levelezőlapon a szerkesztőség címére a következő sorokat írja:

— Bocsanat *alkalmatlankodásomért*, igen kérem, közöljenek velem egy-két jó ottani céget, kiknek tüzfát szállíthatnék. Hálás köszönettel hazafias üdv. stb.

A levélíró tehát nem is egy, hanem több cég címét kéri. Ugy látszik van elég fája. De lehet is, mert Szlavóniából írja sorait. És még *bocsanatot* is kér az *alkalmatlankodásért*! Azt hisszük Szabadkán senkinek sem alkalmatlan az olyan ember, aki ide fát, sok fát akar hozni. Még ő mond aztán hálás köszönetet, mikor nekünk kellene neki kezét csókolnunk, hogy melegegdetünk a télen. Csak még vasuti kocsit kellene a fához. De ő talán azt is tud szerezni. legalább lapjának egy sorából ezt sejteti.

Rajta hát! Felhívjuk a szabadkai fakereskedőket, hogy aki fát akar rendelni, forduljon hozzánk; a címet megmondjuk neki.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal

NAPI HIREK.

Magány.

Erdőben állok. Sárga levél hullik.
Madárcsicsergést nem hallok sehol
A fülemüle most már nem dalol.

Mély csend van. Arnyék nem
mozog a földön,
Csak a kis patak futva csergedez,
Napestig hallgatom... kedves dal'ez
Csizovszky Sándor.

— Szabadka város december havi
petróleumszükséglete. A minisz-
térium ma értesítette a várost,
hogy Szabadka közönségének de-
cember havi petróleumszükségletét
225 métermázsában állapítja meg.
Ugyancsak ma, már levél is érke-
zett egyik eégtől, melynél a petró-
leum egy része ki lett utalva,
hogy a minisztérium által Sza-
badka város részére kiutalt petró-
leummennyiséget minden kötele-
zettség nélkül veszi előjegyzésbe.
Mint értesülünk *Brestyánszky* Mik-
lós rendőrfőkapitány ez ügyben
eljár a minisztériumban és az
Apolló Közlajfonimító r.-t. levelét
be fogja mutatni.

— A Szociális Misszió-Társulat
tanulmányi köre kedden december
4 én délután 5 órakor tartja meg
az összejövetelét özv. Lénárd Ist-
vanné elnöklete alatt a Bezeredy-
féle házban.

— Csatlakozó vonatjáratok Sza-
badka és Horgos között. *György*
Mór th. bizottsági tag a szeptem-
ber havi városi közgyűlés elé azt
az indítványt terjesztette, hogy
Szabadka város törvényhatósága
állítsa be egy Szabdkáról
Horgosra induló vonatot, melynek
Martonosra és Magyarokizsára
lenne csatlakozása. A város a köz-
gyűlés határozata értelmében, eb-
ben az ügyben ártirt az üzletveze-
tőséghez, honnan ma érkezett
meg a válasz, hogy a mai forgal-
mi viszonyok között ez teljesen
lehetetlen.

— Egy rokkant hadnagy össze-
esett az utcán. *Milec* András 22
éves rokkant hadnagy tegnap este
a Városi-Kávéház előtt összeesett.
A mentők beszállították a Zentai-
uti megfigyelő kórházba

— A december havi petróleum
szétosztása. Szabadka december
havi petróleumszükségletének szét-
osztását e hó 5 én, szerdán kezdik
meg. A rendőrség figyelmezteti
egy a kereskedőket, mint a vevő-
ket, hogy a kereskedő minden-
kének tartozik kiadni jegy ellené-
ben a petróleumját, tekintet nél-
kül arra, hogy az illető állandó
vevője-e vagy sem. Ugyancsak
figyelmezteti a rendőrség a keres-
kedőket, hogy petróleumot első-
sorban azok kapjanak, akik még
a november havi szükségletük fe-
dezésére még nem kapták ki a
nekik járó mennyiséget. A keres-
kedőknek abban az esetben, ha a
november havi szelvényt váltják
be, úgy a november havi szelvény
hátlapjára kötelesek rávezetni a
december hónapot helyettesítő XII.
római számjegyet és az e mellé
huzott törvönás alá kell jegyezni,
hogy hány liter petróleumot ka-
pott a szelvénybevitő. A rendőrség
kötelességévé teszi a kereske-
dőknek, hogy az elszámolási je-
gyeket 8 napon belül adják át
Brestyánszky Miklós rendőrfőkapi-
tány hivatalában. E hóra a követ-

kező kereskedőknél kapható a
petróleum: I. kör: *Beuerfreund*
János, *Steinfeld* J. és *Tárta*. II.
kör: *Schweiger* Jenőné, *Neuhaus*
Jakab, *Ifkovics* I. Gy., *Deutsch* L.
III. kör: *Jellinek* Ferenc, *Pilscher*
Bernát, *Singer* Áron, IV. kör: *Szabó*
József, *Keresztény* Fogy. Szövetk.
Orbán Ignác. V. kör: *Krausz* Ja-
kabné, *Waldhauser* Jakab, *Krisz-*
háber Dezső, *Schultz* Dávid. VI.
kör: *Pimiszkér* József, *Fejes* Ká-
roly, *Bend* Gyula. VII. kör: *Ber-*
náth Jakabné, *Presbuser* Jakab,
Hirsch L. és *Tsa*. VIII. kör: *Zuics*
Milivoj, *Litmann* Izidor, *Szölösi*
Vágó János. Palicson: *Kmetz* Endre
Stein Mór. Sándor külváros: *Kauf-*
mann Ferenc, *Rakics* Bogdán. Két
literfőlt öt literig kapható: I. kör
Ivanics János főtér, II. kör: *Szi-*
lágyi István *Zenisi*-ut III. kör
Reich Lajos *Zimonyi*-ut, IV. kör
Kunzabó Lajos tázóltó laktanya,
V. kör: *Riesz* Béla *Bajai*-ut. VI. kör
Kubát Gusztáv *Bajai*-ut. VII. kör
Vetró János *Füzfás*-utca, VIII. kör
Klénel Dániel *gubogyár*. Öt liter-
főlt husz literig kaphatók: *Farkas*
(*Werner*), *Klein* Géza, *Neményi*
és *társ*, *Rieger* Mihály, *Reiter*
Károly.

— Eljegyzés. *Kuhencsics* Ninus
Szabadka, *Ajtay* János Budapest,
jegyesek.

— Házasság. *Remmlinger* Magda
urieleány és *Pollich* Károly tartalé-
kos hadnagy *Véprődön* házasságra
léptek.

— Öngyilkos urilány. *Zombor-*
ból jelentik, hogy ott *Mezei* Lili
16 éves urilány érthetetlen okokból
öngyilkos lett.

— Vasárnap éjjeli bieskázások.
A tegnapi vasárnap éjjel sem mult
el verekedés nélkül. Az éjjel há-
rom áldozata volt a szabadkai
virtusnak. Az egyik *Pintér* István
86-os trachomásosztágbeli szakasz-
vezető, akit a bal arcán szurtak
meg. A tettest senki sem ismeri.
— A másik áldozat *Gyenes* Vin-
ce, vasuti munkás, aki verekedés
közben fején több bieskaszurástól
sebesült meg. — *Klein* János 24
éves gyűjtőszázadbéli tizedest pe-
dig jobb mellén szurták meg. —
Mindhárom esetben az áldozatok
állítására szerint, a tetteseket nem
ismerik. Valamennyiüket tegnap
este 10 óra tájban bieskázták meg
a *Lengyel*-utcában. Valószínű,
hogy egy nagyobb szabású vereke-
désről van itt szó, mert mindhár-
man egy és ugyanazon verekedés
áldozatai.

— A nyers cukor a háztartásban
Most, hogy a finomított cukorban
való hiány egyre érezteti hatását
és ez okból a nyers cukorra va-
gyunk utalva. Időszerte látszik
annak a kérdésnek a felvétele,
miképpen kell imár a forgalomba

Valódi amerikai
fogak és fog-
sorok.
Különlegességek
fogászati munkákban,
aranyból és platinából,
valamint arany- és pla-
tinafogak, koronák és
hidak, ugyszintén száj-
padlás nélküli fogak.
Foghúzás teljesen ér-
szélménytelen és fogtér-
mészek (plombálások.)
Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus.
Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon 56.

hozott nyers cukrot felhasználni.
A cukortermelés kezdetleges idő-
szakában csak nyers cukrot hasz-
náltak olyformán, hogy a cukros
tésztához, tortához és egyéb ha-
sonló süteményhez azt egyszerűen
tojással és tojássárgájával habar-
ták, vagy hozzákeverték a man-
dulás süteményhez, illetve főzés-
nél bele keverték a mézbe és a
szörpbe. Széltiben használták a
nyerseukrot a maláta és cukorru-
dacsok készítésénél, továbbá a
félíg kivont cukorból készült gesz-
tenyénel és a közkedvelt árpacu-
koráruknál. Mivel a nyerseukor-
ban nagy a savtartalom, ezért fő-
zésnél erősen habzik. A karamell
főzésnél kevesebb szörpöt kell
hozzátenni, mert a nyerseukor ne-
hezen jegecesedik. Különös gond
fordítandó arra, hogy a nyerseuk-
rot megfelelően olvasszuk és ele-
genedő vizet adjunk hozzá, a fő-
zést gyorsítsuk, az üstöt pedig
előzőleg alaposan kimossuk. Akár
maláta akár kávékivonatról van
szó, sok izesítő szert hozzákeverni
nem tanácsos, ellenesetben a nyers-
cukor könnyen odaég. Igen jól ke-
veredik kakaóval, kávé kivonattal,
fahéjjal, szegfűszeggel, de nem
tűri az étereket és a gyümölcsze-
ket. Jól használható fel a nyers
cukor likörgyártáshoz, bonbonok
készítéséhez és kandiszukor elő-
állításához. Ellenben nem alkal-
mazható glazurok készítéséhez és
főtt habfélékhez. *Habot nem verhe-*
tünk belőle és nem használhatjuk
nagy szörp tartalma miatt. Alma,
körte és egyéb befőttekhez nem
alkalmas, de ribizke, egres, málna
fekete áfonya, vörös áfonya, mar-
meládék készítéséhez és cseresz-
nyéhez, körtéhez, meggyhez és dió-
hoz használható. A nyerseukorral
készült gyümölcsnedvek zavarosak
és sötétszínűek. A cukrásziparban
csak tisztítás és derítés útján hasz-
nálható fel előnyösen a nyers cu-
kor.

— Az esperanto-kör választmányi
ülése. A szabadkai esperanto-kör
választmányja tegnap este 7 órakor
Sátorné *Etelka* elnöklese mellett
megtartotta december havi választ-
mányi ülését, melyen a folyó ügyek
elintézésén kívül intézkedtek az-
iránt is, hogy a kör külföldi lá-
togatóit kellő ünnepléssel fogad-
ják. *Tudvalevően* a kört a kará-
csenyi ünnepek alatt *Czipernovszki*
Kazimir posta és távirda főellenőr
a lengyel országos esperanto egye-
sület elnöke látogatja meg, aki
személyesen meg akar győződni a
szabadkai csoportnak a háboru
alatt elért sikereiről.

— A kéveköti aratógépek be-
jelentése. Rendelet érkezett Sza-
badka város polgármesteri hivata-
lához. A rendelet szerint a föld-
mívelésügyi minisztérium a kéve-
köti aratógépeket és a kéveköti
zsinogot zár alá veszi és kötelezi
ugy a kereskedőket, gyárosokat,
mint a gazdákat, hogy december
20-ig azokat bejelentésük. A be-
jelentés elfogadásával Szabadkán
a gazdaságügyi hivatal van meg-
bizva. A gyárosok és kereskedők
közvetlenül a földmívelésügyi mi-
nisztériumnál tartoznak készletei-
ket bejelenteni 1918. december
20 áig.

— Sajtóhiba. Vasárnapi szá-
munkban a *Barátnőm* című vers
negyedik versszakában az első szó
temető helyett „termő” kell.

Közgazdaság.

A Szeghegy-feketehegyi általá-
nos takarékpénztár rt. dec. 9-én
tartandó közgyűlésén az alaptőkét
600 drb 100 K n. é uj részvény
kibocsájtásával 60.000 koronáról
120.000 K-ra fogja felemelni.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent
Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat
mint szövetkezet könyvnyomdájában
Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

Felelős szerkesztőnk telefonszáma :

Palics 34.

Korzó Mozi

műsora.

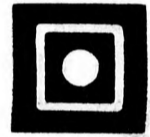
Hétfő—kedd:

Máia Carmi

művészi filmje

A halál útja

Szerelmi dráma 4 felvonásban.

Előadások kezdete d.u. 5 és 8-kor.

Elmozdították a párisi orosz nagykövetet.

Pétervár, dec. 3. *Trocki*,
Maklakov párisi orosz nagy-
követet államellenes bűncse-
lekményért állásából elmoz-
dította.

A cs. és kir. 23. gyalogezred

HADIALBUMA.

Szerkesztette :

Kun József Jenő tart. főhadnagy.

1050 harctéri kép
és rajz, 100 érde-
kes cikk és vers.

A világháboru első két évében
kittüntetett és elesett 23. as hősök
írásában és képben megörökítve.

300 autogram
uraikodóktól, had-
vezérektől és ez-
redbeliektől. ::

A számos díszes kiállításu
csoportképen több mint 3000
ezredbeli arcképe található.

Ara 20 kor. Megrendelhető :
Kun József Jenő főhadnagynál,
Tábori posta 632.

53. Decemb. 4.

ELITE MOZGO

Hétfő—kedd:

Az áruház leánya

Egy berlini áruház dőző korrajza 3 felv. előjátékkal és a fényes kísérő műsor.

Előadások kezdete: hétköznap fél 6 és fél 9 órakor, vasár- és ünnepnap pedig 2—8-ig és este fél 9 órakor.

Mozgófényképszínház.

LIFKA MOZI HETI MŰSORA

Hétfő—kedd—szerda: *A Triton*, filmjáték 4 felvonásban, ezenkívül *A királynő szerelme*, vígj. 4 felv.

Csütörtöktől—vasárnapig: Csontos Gyula szenzációs alakítása: *Senki fia*, bohó szerelmi játék 4 felv. Pönix-film.

Hétfő—kedd—szerda: Jókai Mór leghíresebb novellája filmen *Halál-ítélet*, bűnügyi történet 4 felvonásban, főszereplő *Fenyvesi Emil*.

KORZÓ MOZI MŰSORA:

Hétfő—kedd: *A halál útja*. Mária Carmi gyönyörű művészi filmje, nagy dráma.

Szerda—csütörtök: *No legyenek más isteneid*. Bassermann és Hanny Weisse első fellépte, a nagy művész fényes alakítása.

Péntek—szombat: *Az Excentric Klub*. Főszerepben: Zelnik Frigyes híres moziművész. Izgalmas drámai színjáték 5 felvonásban.

Vasárnap—hétfő—kedd: Óriási sikert aratott magyar film, *Az Ob-sitos*. Bakonyi Károly és Kálmán Imre világhírű darabja.

A zombori magyar királyi pénzügyigazgatóságtól.

Hirdetmény

a házbérjövdelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1918. évre való érvénnyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérvallomási iverk benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1917. évi 120.509. szám alatt kiadott rendeletével az 1917. évi november hónap 2-től december hó 15-ig terjedő időt tűzte ki.

A házbérjárásról szóló 1909. évi VI. t. c. 46. §-a értelmében annak a községnek előjáróságánál történik, amelynek területén a ház fekszik.

A házbérjövdelem bevallására kötelezve van:

- a) a tényleges birtokos illetőleg vagyontársaság esetén az összes tényleges birtokos;
- b) a házközösségnél annak feje;

Köszönetnyilvánítás.

Mind azoknak, kik felejtethetetlen édes anyánk temetésén személyes megjelenésükkel fájdalomukat nyhiteni méltóztattak, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Péricsich Erzsébet, Julia, Roza és Lajos

Karácsony fák nagyobb mennyiségben kaphatók a

NIEMETZ-faiskolában

Temesvárott.

2000

kocsi homok eladó

Bánó s Bröder cégnél

Előjegyzéseket elfogad Kossuth-u. irodáján

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	6:01*
	12:24
	4:12
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	11:53
	4:47
Zomborból érk. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborra ind. éjjel	6:14*
	5:23
Ujvidékről érk. délelőtt	7:46
délután	1:21
éjjel	10:58
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:26*
	4:26
Szegedről érk. délelőtt	7:36
délután	12:42
éjjel	8:06
Szegedre ind. délelőtt	6:15
délután	1:30
éjjel	12:05
Cserevénka—Gombosról érk.	8:57
Cserevénka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érk.	1:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:05
Bácsalmásról érk. délelőtt	7:45

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

c) nem önjogu, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő. Ha a közös tényleges birtokosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi ad vallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy hasznélvező), illetve a törvényes képviselő, a házbérvallomási iver pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltse ki s azt a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) november hó 2-től kezdve legkésőbb december hó 15-ig nyújtás be.

A bevallás tárgya: a házak évi nyers bérjövdelem. Nyers jövdelemnek tekintendő együttvéve mindaz, amit a bérlő a berlettárgy használatára fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Ide számítandók különösen:

1. a szoros értelemben vett lakbér;

2. a természetbeni szolgáltatások, a tulajdonos helyett fizetett kárbiztosítási díjak, állami helyhatósági s egyéb adók, azoknak az összegeknek kivételével, melyeket a bérlő községi adó fejében házbérfillérek elnevezése alatt, vagy más községi lakásadó címén fizet, ha a bérbeadó ezeket az összegeket elkülönítve mutatja ki vagy bérvallomásában oda nyilatkozik, hogy a mellékjárulékaival együtt bevallott nyers jövdelemben a házbérfillérek már befoglaltatnak;

3. azok az összegek, melyeket bérbeadóknak a bérlő háztartása keretében vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenmü mellékköltségek címén fizet, ide nem értve a ház gondozásával megbízott egyénnek a bérlők részéről külön fizetett, akár előre meghatározott járandóságokat, továbbá a lakás világításáért és fűtéséért külön megállapított összegeket, végül a bérlő, mint üzlettulajdonos által üzlete céljaira felhasznált víz után fizetett vízvezetési díjakat;

4. azok az összegek, melyeket a bérlő a bérbevett ház vagy lakrészek állandó átalakításának vagy karbahelyezésének költsége fejében a bérbeadó beleegyezésével sajátjából oly feltételek alatt előlegezett, hogy e költség visszatérítése a szerződő felek által több évre osztatott fel, a költségnek csak ama része számítandó a nyers jövdelemhez, mely a megállapított felosztás szerint az illető évre esik.

Általános házbéradó alá eső helyeken a házbirtokos által használt vagy másnak ingyen átengedett épületeknek, illetve épületrészeknek nyers házbérjövdelem gyanánt a bérbeadás esetén elérhető hasznérteket (bérértéket), az üresen álló lakásoknál pedig az előző évi adóalapot kell bevallani.

Üzletfelszereléssel, földbirtokkal, házi kerttel vagy egyéb dolgokkal és jogokkal együtt bérbeadóknak házaknál vagy lakrészeknél nyers jövdelemnek az az összeg vallandó be, mely házbér címén a bérszerződésben külön kitüntetve van.

Butorzattal együtt bérbeadott lakrészek bérjövdelemét minden tevónás nélkül kell bevallani, amelyből azonban a butorzat elhasználása fejében 30% ot a kivető közegek fognak leszámítani.

A bérlők a vallomási iver bizonyítják a vallomás helyességét, nevének a vallomásadásra kötelezett felhívása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérösszeg beírása előtt tilos.

A felek a házbérvallomások beadásáról elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, abban az esetben:

a) ha a megállapított adóalap 1000 K-t nem halad meg a kivetés során megállapított házbéradónak 1%-át, illetőleg ha a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételtől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 4%-át fizeti pótlék fejében;

b) ha pedig a megállapított adóalap 10000 K-t meghalad, a kivetés során megállapított házbéradónak 5%-át, illetőleg ha a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételtől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, az adónak további 25%-át fizeti pótlék fejében. (Az 1909. évi VI. t. c. 48 §-a, illetőleg az 1912. évi LIII. t. c. 39. §-a.)

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási iver a bérösszegnek beírása előtt iratja alá bérlőjével annyiszor büntetendő 5—200 K-ig terjedő rendbirsággal, ahány bérlőjénél ezt elkövette. Hasonló rendbirság alá esik a bérlő is, ha a vallomási iver aláírását elfogadható ok nélkül megtagadja. (1909. évi VI. t. c. 59. § a.)

Bíróilag büntetendő, vagyis jövdeleki büntető eljárás alá eső kihágást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérjövdelemre vonatkozó vallomási iverben adóköteles jövdelemet szándékosan elhallgat vagy abban tudva valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérlő is szándékosan részt vesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Tájékoztul szolgáljon végül, hogy a vallomásadásra kötelezett a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási iver részére hivatalból kézbesítve nem lett.

Ha a vallomásadásra kötelezett a vallomási iver kiállítani nem tudná, vagy hadbavonulása folytán ezt nem tehetné, a községi vagy városi közegek (jegyzők, városi adóhivatalok) kötelesek a vallomási iver kiállításánál hivatalból díjtalanul segédkezni, illetőleg a tollba mondott vallomás alapján a vallomási iver a fél nevében kitölteni s ennek megtörténtét hivatalból igazolni. Ugyanezt az eljárást kell követni abban az esetben, ha a bérlők a vallomási iver szabályszerűen kiállítják, de a hadbavonult vallomásadásra kötelezett fél azt alá nem írhatja. A segédkezésnek megtagadása — a közadók kezeléséről szóló 1909. évi XI. t. c. 102. §-a (1913. évi 50000. sz. h. összeállítás 197. § d) pontja) értelmében — minden egyes esetben 5—50 K-ig terjedő bírsággal büntetendő.

Kelt Zomborban, 1917. évi október hóban.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.